

Mai més!

Butlletí d'informació i comunicació de l'Amical de Mauthausen

i altres camps i de totes les víctimes del nazisme d'Espanya

Sumari

- 1 · Memòria de les víctimes de l'Holocaust.
- 2 · Manresa: Instal·lació de Stolpersteine.
 - Extremadura: Crònica setmana en memòria víctimes de l'Holocaust.
- 3 · **Informacions:**
 - Largo Caballero a Sachsenhausen.
- 4 · Republicans a camps de concentració Nord d'Àfrica.
 - Madrid: Contra discriminació i actes odi i intolerància.
- 5 · Ni un carrer franquista.
- 6 · Protesta contra reunió extrema dreta a Linz.
 - II Premi Memòria i Dignitat.
 - Premi Ciutat de Gavà Cultura i Educ.
 - **Homenatges:**
 - Col·locació placa a Àngel Álvarez Curto a Dachau.
- 7 · País Basc: Elgeta.
- 8 · **Xarxa Mai Més:**
 - II Trobada d'Ajuntaments.
 - I Trobada grup coordinador Xarxa municipal.
- 9 · **Activitats i Conferències:**
 - Barcelona, Lleida, Madrid, Riells i Viabrea, Zafra, Xàtiva.
- 10 · **Exposicions.**
 - **Recordem a...** José Alcubierre, Antonio Domingo, Joan Molet, Otto Wagner.
- 12 · Acròstic Temàtic nº 14.

© Amical de Mauthausen i altres camps de concentració nazis.

Sils, 1 baixos – 08002 Barcelona
Tel. 93 302 75 94

e-mail: info@amical-mauthausen.org

REDACCIÓ: Rosa Toran i Josep San Martín.

MAQUETACIÓ: Josep San Martín.

Dipòsit legal: B-14.608-2001

S'autoritza la reproducció de fragments citant-ne la procedència.

Memòria de les víctimes de l'Holocaust

Com cada any, l'Amical de Mauthausen ha organitzat i ha participat en nombrosos actes a les principals ciutats i institucions del país, per a commemorar el Dia Internacional en Memòria de les Víctimes de l'Holocaust i de Prevenció de crims contra la Humanitat, posant una atenció especial en el col·lectiu de republicanes i republicans que patiren la deportació per motius polítics i per ser enemics de Franco i de Hitler. Acompanyats per grups d'alumnes dels projectes que impulsa l'Amical, i en molts municipis de la Xarxa Mai Més, hem recordat la necessitat de lluitar contra l'oblit i de continuar exigint el reconeixement jurídic de les víctimes, sense oblidar el paral·lelisme entre l'exili republicà i la situació actual dels refugiats a Europa.

Relació d'actes:

Lloc	Data	Organitzat per
Assemblea de Madrid	27/1/2017	Assemblea de Madrid i Comunitat Jueva de Madrid
Ateneu Barcelonès	31/1/2017	Ateneu Barcelonès
Baena (Córdoba)	27/1/2017	Ajuntament de Baena
Barcelona	30/1/2017	Generalitat de Catalunya
Barcelona	27/1/2017	Districte de Sant Martí
Barcelona	30/1/2017	Ajuntament de Barcelona
Cáceres	23/1/2017 al 27/1/2017	CEAP "Maestro Martín Cineros" i Delegació d'Extremadura de l'Amical
Corts d'Aragó	25/1/2017	Amical de Mauthausen i Rolde de Estudios Aragoneses

Corts d'Aragó

Lloc	Data	Organitzat per
Elgeta (Guipúzcoa)	27/1/2017	Ajuntament d'Elgeta
Gavà	25/1/2017	Ajuntament de Gavà
Lleida	26/1/2017	Ajuntament de Lleida
Madrid	25/1/2017	Federació de Municipis de Madrid
Madrid	27/1/2017	Ajuntament de Madrid
Manresa	25/1/2017	Ajuntament de Manresa
Manresa	27/1/2017	Ajuntament de Manresa
Masnou	20/1/2017	Ajuntament d'El Masnou
Mataró	27/1/2017	Ajuntament de Mataró
Mataró	1/2/2017	Ajuntament de Mataró
Menorca	27/1/2017	Consell Insular
Parlament de Catalunya	26/1/2017	Parlament de Catalunya
Ripoll	17/1/2017	Ajuntament i Museu Etnogràfic de Ripoll
Sant Boi	27/1/2017	Ajuntament de Sant Boi
Sant Boi	2/2/2017	Ajuntament i Museu de Sant Boi

Manresa: Instal·lació de “Stolpersteine”

Parlament de Catalunya

Lloc	Data	Organitzat per
Senat d'Espanya	30/1/2017	Senat i Federació de Comunitats Jueves d'Espanya
Sevilla	25/1/2017	Fundació Tres Culturas de Sevilla
Tarragona	27/1/2017	Ajuntament de Tarragona
Terrassa	26/1/2017	Ajuntament de Terrassa
Vilanova i la Geltrú	28/1/2017	Amical de Mauthausen

Vilanova i la Geltrú

El treball de recerca de dues estudiants de Batxillerat de l'institut Pius Font i Quer, dirigit pel professor Jordi Pons, ha culminat amb l'homenatge de la ciutat als 28 manresans que van ser deportats als camps nazis. Els dies 25 i 27 de gener es van instal·lar les llambordes “Stolpersteine” (pedres que fan ensopegar) davant dels edificis on les víctimes van viure o treballar abans de ser deportades, un cop el ple municipal aprovés la moció presentada per l'Associació Memòria i Història de Manresa i Òmnium Cultural del Bages.

Cada llamborda està realitzada a mà pel seu creador, l'artista alemany Gunter Demnig, com a gest de respecte i humanitat en contrast amb "l'extermini industrialitzat que va aplicar el règim nazi". Actualment n'hi ha més de 60.000 a més de 1.800 localitats d'una vintena de països europeus. Durant la col·locació, Gunter Demnig va estar acompanyat pels alumnes dels instituts Lluís de Peguera i Pius Font i Quer, que treballen en el projecte “Manresa-Mauthausen”. També es féu un acte davant la *Stolpersteine* col·locada davant la casa on vivia el deportat més jove, Bernat Toran Martínez, de 23 anys; i s'inaugurà, a la plaça Sant Domènec, una placa d'homenatge acompanyada dels noms de tots els deportats manresans. L'acte culminà amb l'homenatge institucional als deportats al saló de plens del consistori, amb l'assistència de molts familiars, alguns dels quals desplaçats des de França, durant l'acte; intervingué el president de l'Amical, Enric Garriga.

Hores d'ara, municipis i particulars manifesten interès en dur a terme la col·locació de *Stolpersteine*, iniciatives que cal celebrar si queden integrades en projectes de treball i compromís, amb participació de joves i institucions.

EXTREMADURA

Crònica d'una setmana en memòria de les víctimes de l'Holocaust (Càceres: 23-27 de gener de 2017)

José Hinojosa Durán (Delegació de l'Amical a Extremadura).

Primera activitat pública de la delegació de l'Amical a Extremadura

La celebració es va estructurar en tres activitats: visita dels alumnes del CEAP "Maestro Martin Cisneros" a una exposició sobre l'Holocaust, preparada per la delegació de l'Amical i el CEPA; mostra de llibres, pel·lícules i documentals de la biblioteca; i conferència: *Judeofòbia i antisemitisme. Els orígens de l'Holocaust* realitzada a càrrec de Enrique Moradiellos. Les dues primeres activitats tingueren una gran participació d'alumnes i la conferència del Professor Moradiellos es va celebrar amb una gran assistència de públic. Com a complement del programa es va preparar un díptic, amb una selecció bibliogràfica, recomanacions de pel·lícules i un repertori de pàgines web, així com la creació de la pàgina web:

<https://sites.google.com/site/cephaholocausto/>

Finalment, cal destacar el gran èxit de la primera activitat pública de la delegació de l'Amical a Extremadura i el seguiment important que en feren els mitjans de comunicació locals i comarcals.

Proposta de declaració institucional a l'Assemblea d'Extremadura

En paral·lel als actes esmentats, la delegació de l'Amical a Extremadura ha enviat als quatre grups parlamentaris (PSOE, PP, Podemos i Ciutadans) la proposta de declaració institucional, que inclou els deures pendents respecte a la història i la memòria; entre ells, la manca de coneixement de l'àmbit de la deportació republicana, fins i tot ignorat per les mateixes famílies i la manca d'integració de la seva trajectòria en la història d'Espanya i d'Europa, com a resistents a l'ocupació nazi de França i també com a combatents antifranquistes. La proposta acaba amb les frases següents: "Igual com feren els deportats i deportades, supervivents en diversos camps, amb el jurament del *Mai Més*, que incorporava l'anhel de llibertat, d'igualtat i de justícia social, ens correspon avui honorar-los i recordar-los amb la renovació del seu compromís. Per aquesta raó l'Assemblea d'Extremadura, els seus diputats i diputades volem recollir el seu compromís i expressar el nostre recolzament al llegat de «Feixisme Mai Més».

Largo Caballero a Sachsenhausen

Atès el seu interès reproduïm —gràcies a la deferència de l'Amical de Sachsenhausen— el testimoni de Josep Carabasa, entorn al seu internament al camp de Sachsenhausen i a la seva relació amb el també deportat Francisco Largo Caballero (traduït de *Souvenons-nous*. Oranienburg-Sachsenhausen, núm. 220. Desembre 2016):

Largo Caballero arribà al camp de concentració d'Oranienburg-Sachsenhausen en un comboi del mes d'abril de 1944 i rebé la matrícula 64400. Com tothom, passà per la desinfecció i la dutxa i acabà en mans del barber per al rapat integral.

El perruquer era espanyol i el seu nom era Bernat Garcia. Havia nascut a Badalona i va ser el primer en entrar en contacte amb Largo Caballero. De seguida va fer passar la notícia al Vorarbeiter responsable de la desinfecció que havia combatut a la guerra d'Espanya amb les Brigades Internacionals. Coneixia, doncs, Largo Caballero, que era President del govern i ministre de la Guerra el 1937. Com que tenia relacions internes, l'adreçà al Revier (infermeria) per evitar que fos allotjat en un block ordinari.

Des de la seva arribada al Revier, va ser posat en mans dels doctors (interns) de tendència socialista, que s'ocuparen d'ell i el protegiren fins al final. En tenir autoritat en els blocks, malgrat que no estigués malalt, el «camuflaren» perquè no hagués de suportar la vida dura dels altres deportats.

La meua tasca de cuiner em permetia circular pel camp i jo ho aprofitava per visitar els camarades hospitalitzats al Revier. Així jo els podia aportar, de tant en tant, una mica d'aliment (sopa i pa) com a signe de solidaritat.

Va ser en el curs d'una d'aquestes visites, que un dia, em vaig trobar amb Largo Caballero. A la vista del meu vestit de cuiner i com a primer contacte em va dir: «La sopa d'avui era molt bona, però quina llàstima que no n'hi havia gaire». Era una manera de dir que, quan una persona té fam, tot ho troba bo. De fet, aquella sopa només estava feta amb herbes, cols i algunes patates bullides amb aigua i una mica de farina.

Després d'una altra visita, mentre estàvem xerrant en un banc, prop de la infermeria i, després d'haver repassat els fets de la guerra d'Espanya, em vaig permetre fer-li una pregunta no com a crítica sinó sobretot com un estudi de la societat:

«Don Francisco, si, quan vostè era ministre, i jo, Josep Carabasa, combatent al front d'Aragó, us hagués enviat una carta directament, hauríeu dit segurament: Qui és aquest personatge que es permet escriure al President del govern sense passar per la jerarquia militar? Potser hauríeu donat ordres perquè fos castigat amb un mes d'arrest? Avui, ja ho veieu, estem els dos junts, però vostè en un costat i jo, sense títol, del costat on us puc salvar, o almenys millorar la moral de l'estómac!

-De ben segur, em va respondre, tens raó, però la societat és com és!»

La solidaritat s'exercia en tots els ordres i no solament al Revier. Un dia, des d'un block ens van fer saber d'un camarada espanyol acabat d'arribar i jo vaig apressar-me a

fer-me conèixer. Vaig quedar sorprès per la seva magresa i vaig saber que arribava de França, després d'haver combatut al maquis del Vercors. Li vaig prometre que tornaria a veure'l i... de tornada a la cuina, vaig advertir el nostre camarada Fredo Rey, nascut a Grenoble, que quedà impressionat per la notícia. Vàrem

decidir sostenir el nouvingut per tots els mitjans disponibles: sopa, pa, etc. Poc temps després, Fredo va rebre un paquet de França i, escoltant només el seu cor, el va oferir al nostre protegit. Un mes més tard, es va poder aguantar dret, cosa que li va fer dir a Largo Caballero que s'assemblava a un «Bibendum» Michelin.

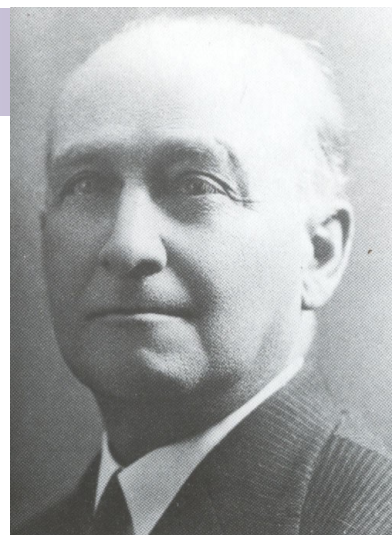
El 21 d'abril de 1945, quan ens vàrem llevar, vàrem constatar una agitació anòmala al camp. Tothom circulava d'un block a l'altre. Vàrem saber que els SS preparaven l'evacuació del camp ja que érem a 30 km de Berlín i l'exèrcit soviètic s'aproximava a la capital del Reich. L'ordre d'evacuació es va donar a la matinada. Fòrem agrupats per columnes de 500 detinguts, sota el comandament d'un capità SS i guardats per soldats SS esglaonats cada 10 metres.

Els espanyols, antics combatents antifranquistes, vàrem aprofitar l'ocasió per reagrupar-nos a la mateixa columna, per tal de poder suportar millor aquella darrera prova.

Jo vaig anar a la infermeria per demanar a Largo Caballero si volia unir-se a nosaltres, m'ho va agrair i em va dir que ell marxaria amb els metges; per ells hi hauria camions i això li resultaria més còmode, amb els seus 70 anys. Aleshores vàrem marxar sense ell. Més tard, vàrem saber que no trobà plaça als camions i que va ser incorporat a la darrera columna. Els SS conduïen aquesta columna. Sentint l'Exèrcit Roig aproximar-se, tingueren pressa per fugir per no ser fets presoners dels russos. La seva impaciència creixent es va transformar ràpidament en furor i els darrers de la columna els sentien cridar: «Schnell! Schnell! Los!» (Ràpid, ràpid, endavant!). A un soldat que li va demanar accelerar el pas, Largo Caballero li va dir qui era! El SS va respondre amb una gran puntada de peu que el va fer caure a terra. Aquest episodi va passar a la sortida del camp, el SS el deixà tot sol estirat a terra.

Tan aviat com ell va recobrar els ànims, retornà al camp i es reintegrà al seu lloc al Revier. No sabia que després de l'evacuació del camp, estava previst destruir aquell testimoni de la misèria física de tants deportats. Sortosament, l'avanç ràpid de les forces soviètiques va impedir la destrucció.

El 22 d'abril de 1945, el camp fou alliberat per l'exèrcit soviètic. Els alliberadors estaven comandats per un polonès, antic Brigadista Internacional a Madrid. Quan va saber que L.C. era al camp, quedà sorprès d'aquesta

trobadura i ho comunicà al seu cap d'estat major. Decidiren, aleshores, evacuar-lo a Moscou, en avió, per cuidar-lo en un hospital. Quan estigué restablert, el reenviaren a París en avió.

A les nostres visites dominicals als camarades del Revier, discutíem de la situació militar en les proximitats del camp, ja que els civils alemanys que treballaven a les fàbriques, ens donaven informacions, a través dels comunicats de ràdio, i nosaltres pensàvem que seríem alliberats en una setmana per l'Exèrcit Roig. Però L.C. era pessimista i inquiet, ja que hauria preferit esperar vuit dies més per ser alliberat pels americans. En aquesta situació, la manca de subministres per a la cuina no hauria permès alimentar tots els malalts del Revier, ocasionant morts suplementàries.

L'evacuació del camp ens va enviar per les carreteres i es va transformar en una veritable hecatombe. Marxàvem 30 km al dia, sense menjar, i els que no podien seguir eren abatuts a la cua de la columna pels SS. El nostre itinerari semblat de cadàvers esdevingué la ruta de la mort. La nostra columna va ser alliberada la nit del 2 al 3 de maig, al castell de Frauenmark, prop de Schewrin. Aquesta ciutat servia de línia de demarcació entre l'Exèrcit soviètic i Occident. L'endemà, ens van dur cap a Schewrin i ens van reagrupar a la caserna Adolf Hitler. Tres dies més tard, els francesos començaren a ser evacuats cap a França, mentre que a nosaltres, als 35 espanyols, se'ns va prohibir marxar.

En el moment de deixar-nos, el nostre camarada Roger Guérin, ajustador a la regió parisenc, al qual coneixíem bé al camp, ens va prometre que s'ocuparia de nosaltres des de la seva arribada a París.

Després de l'alegria de retornar amb els seus, va demanar veure directament al ministre de l'Aire de l'època, Charles Tillon. Li va fer saber quina era la situació del nostre grup i va posar un avió a la nostra disposició. Se'ns va transferir a Lunebourg i va ser a partir d'allí que vàrem trobar al nostre camarada Guérin. Passada la sorpresa, ens va posar al corrent del seu pla per al nostre retorn. Aprofità la penúltima expedició aèria de repatriament de malalts per embarcar-nos al mateix temps. Va ser el 10 de juny de 1945, cap el migdia, quan arribarem a Le Bourget, a la mateixa terra de França on havíem continuat el combat contra el franquisme i el feixisme.

Va ser una acollida inoblidable per a tots nosaltres fins a l'arribada a l'hotel Lutétia assaborint la desfeta de Hitler i al mateix temps somiant amb la de Franco.

En nom de tots els camarades espanyols he d'expressar el nostre agraïment al camarada Roger Guérin. Al mateix temps que la llibertat vàrem retrobar les nostres llars gràcies a la seva dedicació i abnegació.

Després d'alguns anys, vaig arribar a ser francès de ple dret, amb dret a votar.

José Carabasa. Matricula 58530.

Republicans als Camps de Concentració del Nord d'Àfrica

La nostra sòcia *Carmen Valdivia Campos* ens ha fer arribar el llibre *Testimonios de exiliados españoles. El Campo de Concentración de Buarfa en Marruecos* (Gráficas La Madraza, Albolote, Granada 2016), un important document que recull els records del seu pare, Antonio Valdivia Garrido, i d'alguns companys seus, deportats en aquell camp de càstig. És la història força desconeguda dels republicans que acabaren als camps de treballs forçats d'Algèria i Marroc, des de la mateixa França o des d'Algèria, on havien arribat des d'Alacant, un cop conquerit el territori pels feixistes. El llibre va acompanyat de fotografies que donen fe de les terribles condicions d'esclavatge a què estaven sotmesos.

MADRID

Contra la discriminació i els actes d'odi i intolerància

Comunicat de la Plataforma per una llei integral de protecció de la víctima davant de la discriminació i els actes d'odi i intolerància a la Comunitat de Madrid (08/01/2017)

Més de 50 entitats han constituït aquesta Plataforma per unir esforços i suport mutu, davant l'oportunitat que s'obre pel Govern de Madrid i el PSOE en presentar sengles iniciatives legislatives en resposta a una demanda social de ja fa més de 25 anys (des de l'assassinat de la immigrant Lucrecia Pérez) d'una legislació que propiciï la prevenció de l'odi, la intolerància i la discriminació, així com la protecció de totes les víctimes, els col·lectius vulnerables, persones en risc i del conjunt de la ciutadania democràtica enfront de conductes execrables que malmeten tant la dignitat i els drets de les persones com la convivència social i democràtica. És una reclamació emparada àmpliament en els últims anys per nombroses resolucions de les institucions europees i internacionals.

Les entitats de la Plataforma valoren positivament que aquestes iniciatives persegueixin millorar la protecció de la víctima i de la societat democràtica enfront de les violacions i agressions comeses, en relació amb la "raça",

el color de la pell, el sexe, l'edat, la religió, l'opinió política, la ideològica o de qualsevol altra índole: origen ètnic, territorial, nacional o social, posició econòmica, professió, discapacitat, malaltia, aspecte físic, per característiques genètiques, identitat cultural, orientació sexual, raó de gènere, naixement o qualsevol altra manifestació de la condició humana i també sense distinció fundada en la naturalesa política, administrativa i internacional del país o territori del qual depengui una persona. Demanem als partits polítics unitat i sensibilitat per aprovar aquesta legislació que representa un avanç històric enfront de la impunitat, el sofriment i la indolència que van acompanyar aquests actes i que ara cal legislar.

Des de la nostra perspectiva social i de protecció a la víctima resulta imprescindible disposar a la Comunitat de Madrid d'una legislació enfront d'agressions comeses pel simple fet de ser diferents. Aquesta Llei, pionera al nostre país, ha de tenir per objecte garantir el dret al respecte a la dignitat de les persones, a la igualtat de tracte i a la protecció enfront de qualsevol forma o manifestació de discriminació, acte d'intolerància o conducta d'odi en relació amb els comportaments de racisme, xenofòbia, antisemitisme, islamofòbia, cristianofòbia, LGTBIfòbia, gitanofòbia, misogínia i sexisme, negrofòbia, odi a les persones sense llar, per la seva condició socioeconòmica, pel seu origen territorial, nacional o ètnic, per la seva

llengua, identitat cultural, conviccions religioses o ideologia, per les seves opinions polítiques o de qualsevol altra índole, per la seva edat, professió, identitat o per raó de gènere, pel seu aspecte físic, color de la pell, característiques genètiques, per discapacitat intel·lectual o física, malaltia, estat serològic o altres factors significatius de les diferents manifestacions de la condició humana, reals o suposats, així com aquelles que siguin reconegudes en els acords internacionals fonamentats en els drets humans.

Aquesta Plataforma reclama que la llei promogui la sensibilització per a la convivència, tolerància i disposi de mesures de prevenció, en àmbits com l'educació, sanitat, serveis socials, ocupació, accés a béns i serveis, a espais

públics i activitats culturals i esportives, en mitjans de comunicació, internet, xarxes socials, publicitat o altre àmbit amb competències; crear un Centre de documentació i memòria, un Observatori i una Comissió de participació cívica contra els delictes d'odi, discriminació i intolerància, a més d'orientar la formació a empleats públics, el suport a les víctimes mitjançant un protocol d'atenció i la col·laboració amb entitats d'assistència; tot això complementat amb les necessàries sancions respecte de les infraccions comeses en matèria de protecció integral de la dignitat de la persona i la igualtat de tracte.

La Plataforma convida a la ciutadania a subscriure aquesta reivindicació dirigida al Govern i a l'Assemblea Parlamentària de la Comunitat de Madrid.

Ni un carrer franquista

El 27 febrer de 2017 a la plaça Cibeles, davant de l'ajuntament de Madrid, es van manifestar diverses associacions de memòria històrica i de víctimes del franquisme, entre elles l'Amical, col·lectius antifeixistes i organitzacions ciutadanes, per tal de continuar exigint la retirada absoluta de la simbologia franquista de noms en la llista de carrers madrilenys i honors concedits per les institucions a colpistes de 1936, criminals de guerra i càrrecs polítics del règim de Franco.

En el comunicat fet públic per les associacions s'emfasitza l'oportunitat, encara que tardana, de retre homenatge als qui van defensar la legalitat democràtica, els drets i les llibertats contra el franquisme i els altres feixismes europeus. I més quan han estat intencionadament marginats i oblidats per l'Estat espanyol, negant primer el reconeixement jurídic i després el dret a la Veritat, la Justícia i la Reparació. La situació de flagrant injustícia ha continuat i s'ha fet créixer des de la recuperació de la democràcia fins al dia d'avui, gràcies a polítiques públiques de silenci i oblit, així com a la impunitat legal i judicial dels crims franquistes. En efecte, durant 40 anys la societat espanyola ha patit unes aclaparadores polítiques de memòria i de reparació material i simbòlica, en benefici exclusivament d'un règim que es va imposar per la força recolzat pels règims feixistes europeus, tal com va reconèixer l'ONU el 1946. Des de la constatació de l'obvietat que franquisme i democràcia són absolutament incompatibles, neguem la condició de demòcrates a aquells que segueixen entestats a defensar la pervivència del franquisme en qualsevol de les seves formes.

També expressem a l'Ajuntament de Madrid el profund desacord amb l'informe del Comissionat de Memòria Històrica presentat al ple municipal el passat mes de gener, amb la proposta de senyalització de llocs de memòria, ja que incideix i reproduceix la situació d'injustícia i discriminació de les víctimes del franquisme, en nom d'una suposada equidistància que equipara els defensors de la legalitat democràtica amb els qui van mantenir segrestada la sobirania nacional durant dècades.

Es valoren positivament els posicionaments que, des de l'entorn de les forces que sostenen a l'equip de govern municipal, s'han produït últimament contra les propostes fins avui conegudes del Comissionat de Memòria Històrica, les quals en canvi són defensades, per exemple, per la portaveu del Grup municipal Popular. No hauria de ser necessari recordar a l'equip de govern i a les forces polítiques que el recolzen, que l'obligació de l'Ajuntament de Madrid és fer efectiu el mandat popular i democràtic, complir amb la legislació internacional que prohibeix la glorificació del nazisme i del feixisme i la llei vigent, per molt insuficient que sigui; a més del clar compromís programàtic adquirit

amb les ciutadanes i ciutadans de Madrid en les eleccions de maig de 2015.

Després de la dictadura i de més de 41 anys des de la mort de Franco, no estem disposats a acceptar imposicions antidemocràtiques i exigim justícia per a les víctimes del franquisme i per a tota la societat. Per tant, manifestem la nostra intenció de seguir mobilitzant-nos fins aconseguir la completa eliminació de la simbologia i els noms franquistes a la nostra ciutat i a la resta de l'Estat.

El comunicat acaba amb una crida a tots els que es reclamen demòcrates perquè se sumin a aquesta reivindicació.

Un altre comunicat, SENSE MEMÒRIA, NO HI HA DEMOCRÀCIA, s'ha realitzat el 20 de març. En ell les organitzacions de Memòria Històrica i de Victimes del Franquisme i organitzacions ciutadanes es manifesten totalment disconformes amb l'informe presentat pel Comissionat de l'Ajuntament, en el qual, després d'un any de treball, ha presentat una llista de 47 noms de carrers franquistes a retirar a Madrid, xifra molt allunyada dels 129 proposats per les organitzacions de Memòria. A la llista de l'Ajuntament només s'inclou a alguns generals franquistes i no al conjunt de colpistes que es van alçar contra la República, a més de mantenir a tots els càrrecs polítics i jerarques de la dictadura.

També hi ha desacord en les propostes per canviar el nom d'aquests 47 carrers, ja que el Comissionat recull solament 9 noms dels 136 presentats per les Organitzacions de Memòria i, a més, perquè algun dels nous noms proposats són franquistes. Pel que fa a la simbologia franquista que encara hi ha a Madrid, l'Informe omet instar la seva retirada.

En el Manifest s'exigeix a totes les institucions de l'Estat el compliment de la Llei de Memòria Històrica i la condemna al franquisme com a règim criminal en els termes declarats per l'ONU; a més del compliment dels compromisos adquirits davant la ciutadania madrilenya; i acaba denunciant que es mantinguin discursos i polítiques d'equidistància entre víctimes i botxins, entre feixisme i democràcia.

Protesta contra la reunió de l'extrema dreta a Linz

Tot i una àmplia oposició (cartes de protesta nacionals i internacionals, manifestació de més de 3.000 persones a Linz i l'oposició del CIM, que ha estat coberta àmpliament pels mitjans de comunicació), contra la reunió d'extrema dreta celebrada a Linz el 29 de octubre, el governador

d'Alta Àustria, Josef Pühringer no es va atrevir a cancel·lar el contracte amb els amfitrions, per la qual cosa aquesta trobada es va celebrar, segons el previst, a les sales de representació oficial de l'estat federal d'Alta Àustria. Només podem especular sobre la motivació del Sr. Pühringer per no denegar el permís de celebració, que resideix potser simplement en el temor al seu soci de coalició el FPÖ, que va recolzar activament aquesta reunió.

II Premi Memòria i Dignitat

El Partit Socialista (PSPV) de la província de València reconeix la tasca en defensa de la memòria històrica amb els Premis Memòria i Dignitat que, entre altres, han volgut reconèixer la tasca de l'Amical de Mauthausen en la recuperació de la memòria de la deportació dels republicans i republicanes espanyols.

El lliurament dels premis va tenir lloc el dia 4 d'abril al monestir del Puig.

En representació de l'Amical de Mauthausen i altres camps, van assistir-hi Lourdes Vidrier, membre de la junta i néta de deportat, i el nostre delegat a València, Adrián Blas Mínguez.

Lourdes Vidrier va agrair la distinció amb una al·locució de la qual ressaltem:

"Avui em sento orgullosa de representar l'Amical de Mauthausen a la terra del meu avi Vicente Vidrier, assassinat a Gusen el 21 de gener de 1942.

La fundació de l'Amical de Mauthausen i altres camps i de totes les víctimes del nazisme d'Espanya va ser un desafiament al règim franquista el 1962, en plena clandestinitat.

La mort del dictador no va ser suficient encara per reconèixer a les víctimes republicanes espanyoles del nazisme perquè la legalització de l'associació no va arribar fins a 1978.

A la nostra associació seguim en una lluita incansable per aconseguir el reconeixement jurídic i polític de les víctimes del nazisme d'Espanya.

Els valors de l'Amical de Mauthausen són la llibertat, la igualtat, la justícia social, la fraternitat i la solidaritat que emanen del Jurament de Mauthausen que els deportats supervivents de totes les nacions van redactar i van signar el 16 de maig de 1945. "

Premi Ciutat de Gavà 2017 de Cultura i Educació

Volem assenyalar que hem rebut també la notícia que l'Institut Bruguers de Gavà ha estat guardonat amb el Premi Ciutat de Gavà 2017 de Cultura i Educació pel projecte Buchenwald, un projecte que ha dut a terme

gràcies a la coordinació i l'impuls de l'Amical de Mauthausen. El premi es lliurarà el dissabte 22 d'abril, a les 19h, a l'Espai Maragall de Gavà.

Els premis Ciutat de Gavà són uns guardons que tenen per objectiu distingir la tasca que han fet persones i entitats per contribuir al prestigi cultural, educatiu, esportiu, social i econòmic del municipi.

HOMENATGES

Col·locació d'una placa a Àngel Álvarez Curto a Dachau

El 27 de desembre 2016, els fills Àngel, Inés i el seu marit Juan Miguel Fernández i els tres néts van visitar el camp de concentració de Dachau per retre homenatge a Àngel Álvarez Curto deportat des de l'abril de 1944 fins a l'abril de 1945. Es va col·locar una placa en el saló del memorial per mantenir viva la seva memòria en el futur. No hi van faltar les llàgrimes de tota la família. També es va guardar un minut de silenci en memòria de tots els republicans espanyols que van ser deportats a Dachau.

Reproduïm les paraules del seu fill dirigides a la nostra delegada, Concha Díaz, entorn a l'homenatge: "Acabem de tornar de Munic, on hem visitat el Camp de Dachau, on va estar el meu pare, com deia ell amb ironia «a pensió completa». T'adjunto algunes fotografies en que pots veure'ns a l'entrada del camp, col·locant la placa al saló del memorial i fent-nos tota la família una foto davant de la placa ja posada i tots amb el mocador de l'Amical.

Va ser un acte molt emotiu on no van faltar les llàgrimes,

ja que sabíem que allà on estigui ara el pare ens estaria veient i estaria molt orgullós del merescut homenatge que li retem, no només per haver estat i patit allí de manera indescriptible, sinó, a més, per ser tan bon pare i aquesta persona tan bona, íntegra i fidel als seus principis. Guardàrem, com tu ens vas indicar, un minut de silenci en memòria de tots els que van passar per aquest infern. Vam comptar amb la col·laboració inestimable del guia

que, en conèixer que érem familiars directes d'un deportat, es va bolcar amb nosaltres i ens va comentar que era per a ell una gran satisfacció que estiguéssim allí. Per cert, aquest guia que es diu Borja, està recopilant informació per escriure un llibre sobre els espanyols a Dachau. Moltes gràcies, una vegada més, per la teva inestimable ajuda i per la teva dedicació a aquesta causa”.

Àngel Álvarez

PAIS BASC - Elgeta: Homenatge a Tomas Rebollo Echaniz i Pascual Askasibar Iriondo

Impulsat pel col·lectiu *La Ilusión* d'Errenteria, amb la participació de Juanfran Murillo, delegat de l'Amical al País Basc, i de familiars, el dia 27 de gener va tenir lloc l'homenatge als deportats nascuts a Elgeta. Prèviament assistiren a una concentració davant l'ajuntament de Donostia i, tot seguit, es van dipositar flors al monument a les víctimes del franquisme.

Durant l'acte d'Elgeta, acompanyat per música i danses, es van col·locar sengles plaques de bronze, amb els noms de Rebollo i Askasibar, al terra del centre de la plaça de l'ajuntament, i es va llegir la declaració institucional de l'ajuntament per part de l'alcalde on s'hi denuncia el desemparament i ocultació de les víctimes del franquisme i dels 200 bascos perseguits pels nazis. A la tarda, a la sala de plens, es va realitzar una xerrada col·loqui i la projecció del documental *Nit i Boira*, amb la intervenció del nostre delegat Juanfran Murillo.

Paraules pronunciades per Tomàs Rebollo Olivart:

No entenc de protocols per això m'adreço a vosaltres com a "amics", sí, amics perquè tan amablement ens acompanyeu en aquest acte d'homenatge, descobrint unes plaques a dues persones nascudes aquí en aquesta vila, i que van patir la crueltat del nazisme alemany.

El meu pare va néixer el 1907, i els atzars de la vida el van portar a viure a Barcelona i posteriorment, a causa de la nostra guerra civil, es refugià a França on al cap d'un temps fou detingut pels nazis i portat finalment a

Mauthausen on morí, o millor dit, el mataren.

Fa uns dies vaig rebre una trucada telefònica del Sr. Iraitx alcalde d'Elgeta, comunicant-me aquest homenatge a aquestes dues persones.

Es dona la casualitat que quan rebo la trucada del vostre alcalde, estava acabant de llegir el llibre "Los últimos españoles de Mauthausen" de Carlos Hernández de Miguel. Comentava l'autor que la transició del franquisme a la democràcia es va fer en un ambient de "soroll de sabres", de manera que es va aconseguir a canvi de l'oblit del passat, cobrint amb una altra capa més de terra a les víctimes del franquisme, i amb la indiferència cap als exiliats i deportats.

Això va suposar un cop molt dur per als republicans perquè en comptes de honorar-los, se'ls va oblidar; els republicans i els seus familiars estem molt decebuts.

La llei de la Memòria Històrica està completament devaluada, sense uns pressupostos que l'acompanyin no es pot aplicar en tota la seva plenitud; és gràcies a ajuntaments i municipis sensibles com el vostre, que es va avançant en l'obligació de recordar a aquestes persones oblidades i per això nosaltres us estem tan agraïts.

Una persona que estaria molt agraïda seria la meua mare Maria Olivart, que en una llibreteta on anotava notícies i pensaments, va arribar a escriure:

"18 octubre de 1945, data que no oblidaré mai. He rebut contestació de Jaume Aguilar, em diu poques paraules,

però per a mi representen tant, que en un moment han passat molts anys sobre mi; en Tomas al que jo estimava amb tota la meua ànima, i que era la meua esperança, va deixar d'existir en un camp de concentració dels alemanys. Fins avui és el cop mes gran que he rebut en la meua vida".

El va recordar al llarg de tota la vida i, quan arribà el cas, participà en la fundació de l'Amical de Mauthausen cedint casa nostra per a les reunions

clandestines que feien deportats i vídues de deportats.

Sempre que va poder va anar al camp de Mauthausen i ens va demanar que, al morir, la incineréssim i les seves cendres fossin escampades allí, cosa que vam complir i d'aquesta manera simbòlica es tornaren a unir aquelles dues vides que el franquisme i el nazisme van truncar.

II Trobada d'Ajuntaments

El dia 20 gener, una vintena d'ajuntaments de la Xarxa Mai Més es reuniren a Santa Coloma de Gramenet, sota la crida de l'Amical de Mauthausen per sumar esforços i consolidar el treball en xarxa

Després de la primera trobada a Vilafranca del Penedès, i en el marc de les jornades de memòria històrica que organitza l'ajuntament colomenc, els representants municipals assistents han treballat i debatut sobre quin ha de ser el paper dels ajuntaments en les polítiques de memòria, amb quins instruments i mecanismes s'han de desenvolupar i, sobre tot, quins han de ser els principals objectius a aconseguir. La sessió es va iniciar amb les aportacions teòriques de Ricard Vinyes, comissionat de memòria històrica de l'Ajuntament de Barcelona.

Aquesta II Trobada ha permès també consolidar la Xarxa Mai Més, com un espai de relació i debat entre els municipis per a coordinar accions de recuperació de la memòria històrica i també de sensibilització del jovent en la convivència, la tolerància, el respecte a la diferència i la defensa dels drets humans.

Els ajuntaments i l'Amical han acordat ampliar-ho amb nous municipis i consolidar la seva vinculació amb els altres agents del municipi (entitats, associacions, instituts, etc.), impulsar el debat teòric i ideològic sobre què representa la memòria històrica, quins són els nous conceptes que cal adaptar, i quin ha de ser el paper dels ajuntaments, i debatre i estructurar el discurs que posa en relació la situació de l'exili i la deportació republicana

amb la situació actual dels refugiats.

Per assolir aquests objectius els ajuntaments han considerat cabdal definir quines poden ser les estructures municipals (organigrames, disponibilitats pressupostàries, etc.) adients i cercar els mecanismes per a poder trametre les inquietuds municipals cap a les administracions superiors (Generalitat, Estat, Unió Europea...)

De cara a un futur proper, els ajuntaments de la Xarxa han acordat que Santa Coloma de Gramenet mantingui el lideratge polític i la coordinació d'aquest espai de treball de la Xarxa Mai Més, fins al final de la legislatura i que la coordinació s'esculli entre els municipis integrants cada quatre anys, en sintonia amb les legislatures municipalistes.

Així mateix es crearà un grup tècnic de representants municipals per a dur a terme la coordinació i l'elaboració de materials, entre ells un primer document marc de treball municipal sobre les polítiques de memòria que reculli les principals idees i realitzacions que es poden realitzar des dels ajuntaments i enviar una carta d'invitació en nom dels ajuntaments i de l'Amical, a la resta d'ajuntaments convidant-los a integrar-se a la Xarxa Mai Més.

Els municipis acorden també que la voluntat política de treballar per la memòria i la prevenció del feixisme quedi reflectida en els pressupostos anuals de cada ajuntament i

en la creació d'un lloc de treball municipal per a fer el seguiment i la coordinació de les polítiques municipals de memòria.

La II trobada d'Ajuntaments ha finalitzat amb un acte d'homenatge conjunt de tots els participants als deportats de Santa Coloma i a totes les víctimes del feixisme davant el monument que el municipi té als jardins del Museu Torre Balldovina.

I Trobada del grup coordinador de la Xarxa Municipal

El 3 de març de 2017, el grup es va reunir a Vilanova i la Geltrú, per tal de debatre les propostes de coordinació i funcionament i preparar la III trobada d'Ajuntaments a Torredembarra, que tindrà una primera part teòrica, amb una reflexió introductòria sobre "Espai Públic i Memòria". També es va començar a elaborar una proposta de document marc del treball municipal en polítiques de memòria (o manual de bones pràctiques). A banda d'impulsar campanyes de promoció de la Xarxa

i d'adhesió de nous ajuntaments, s'ha considerat molt important la distribució territorial de la Xarxa i la implicació dels municipis més importants de cada territori.

Pel que fa als temes de debat i treball conjunt, cal citar: el projecte de col·locació de les llambordes de memòria (*Stolpersteine*), la possible signatura conjunta de peticions sobre la Querella dels crims del franquisme; el mecanisme per a fer arribar a tots el butlletí MNEMOSINA, editat quinzenalment per l'ajuntament de Barcelona; l'estudi de la possibilitat que la Xarxa faci una petició formal a l'Ajuntament de Lleida per a la retirada dels símbols franquistes dels carrers.

ACTIVITATS I CONFERÈNCIES

Barcelona

El 18 febrer, un grup de la Junta acompanyats d'una bona representació de socis i sòcies de l'Amical, vam participar a la manifestació per a l'acolliment dels refugiats.

Barcelona

El 18 d'abril ens vam manifestar donant recolzament al moviment GLTBI enfront la situació que es viu a Txetxènia on són deportats en camps i són amenaçats d'exterminar-los.

Lleida

El 18 de març, s'iniciava als jardins d'Ernest Lluch la manifestació "Lleida lliure de franquisme: justícia, memòria, dignitat", amb la participació de l'Amical representada per Josep San Martín que, al final del recorregut a la plaça Sant Joan, realitzà un dels parlament on feu

memòria dels deportats i deportades lleidatans enfront els noms de persones vinculades al franquisme que l'ajuntament es nega a retirar dels carrers de Lleida.

Madrid

El 24 març: Conferència "Espanyols a l'Alemanya nazi: L'Amical de Mauthausen i altres camps i de totes las víctimes del nazisme d'Espanya", al Centre Madrid Sud de la UNED, a càrrec de Concha Díaz i amb la participació de Juan P. Rodríguez, subdirector d'Extensió Universitària del Centre Madrid Sud, nebot-nét d'Isidoro Sánchez, deportat a Dachau i soci de l'Amical.

Riells i Viabrea

Els dies 25 i 26 de març es realitzaren diverses activitats entorn "Republicanes espanyoles a Ravensbrück" amb conferència de Joan Manuel Calvo a la Casa Nova de Can Plana i l'exposició "Resistents i deportades" a l'Abadia de Sant Martí de Riells.

Zafra

El 24 de març: Conferència "La deportació republicana als camps nazis: extremenys a Mauthausen", a càrrec d'Àngel del Río, i projecció del documental "Memoria de las cenizas" al pavelló central del Recinte Firal, organitzat per Izquierda Unida d'Extremadura, IU Zafra, amb la col·laboració de Intermedia Producciones i l'Ajuntament de Zafra.

Xàtiva

El 24 de març: Conferència “La lluita per la memòria històrica. El projecte de Xarxa Mai Més de l'Amical de Mauthausen i altres camps”, a càrrec d'Enric Garriga, organitzada per l'ajuntament al saló d'actes Mancomunitat La

Costera-Canal (Antic Hospital de Xàtiva).

EXPOSICIONS

Mauthausen, l'univers de l'horror

Ajuntament de Breda (El Forn de Breda). Del 24 de febrer al 19 de març.

Resistents i deportades

Ajuntament de Ripoll (Sala Abat Senjust) Del 20 de gener al 7 de febrer.

Lleida (Institut Guindàvols) Del 15 de febrer al 15 de març i conferència de Josep San Martín i Mª Teresa Curià.

Ajuntament de Riells i Viabrea (Centre Cultural “La Casa Nova de Can Plana”). Del 25 de març al 18 d'abril.

La Deportació republicana

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet (Biblioteca del Fondo). Del 7 de març al 6 d'abril.

Francesc Boix, fotògraf, més enllà de Mauthausen

Ajuntament del Masnou (Espai Casinet). Del 16 de gener al 4 de març i conferència de Rosa Toran i Josep Cruanyes.

Ajuntament Sant Vicenç de Castellet (Biblioteca Salvador Vives Casajuana). Del 10 de març al 14 d'abril.

RECORDEM A...

José Alcubierre Pérez, soci 1113, va morir el 5 de gener de 2017 a Soyaux. Als 14 anys, arribà a Mauthausen amb el comboi d'Angulema, junt amb el seu pare, que va morir a Gusen el mes de març de 1941. José va rebre a Mauthausen la matrícula 4100.

Els darrers anys ha estat un actiu testimoni de la deportació dels republicans acompanyant-nos als viatges a Mauthausen i fent arribar als joves que hi participaven el seu testimoni com a víctima de la deportació.

Antonio Domingo Vargas, soci 1555, va morir el 21 de gener de 2017.

Antonio era també el secretari de la Fundació Violeta Friedman i un company compromès i lluitador pels valors republicans.

Joan Molet Vila, soci 1348 i membre de la Junta de l'Amical, va morir el dia 27 de març, als 56 anys.

Era nebot-nét de Josep Miret Musté, que fou conseller de la Generalitat i va ser assassinat a Mauthausen. El Joan va ser l'impulsor de l'estudi biogràfic sobre Josep Miret que s'està duent a terme.

A la imatge, en primer terme, el Joan participant l'agost passat en un homenatge a França. Una de les darreres activitats que va poder fer com a membre de la Junta de l'Amical.

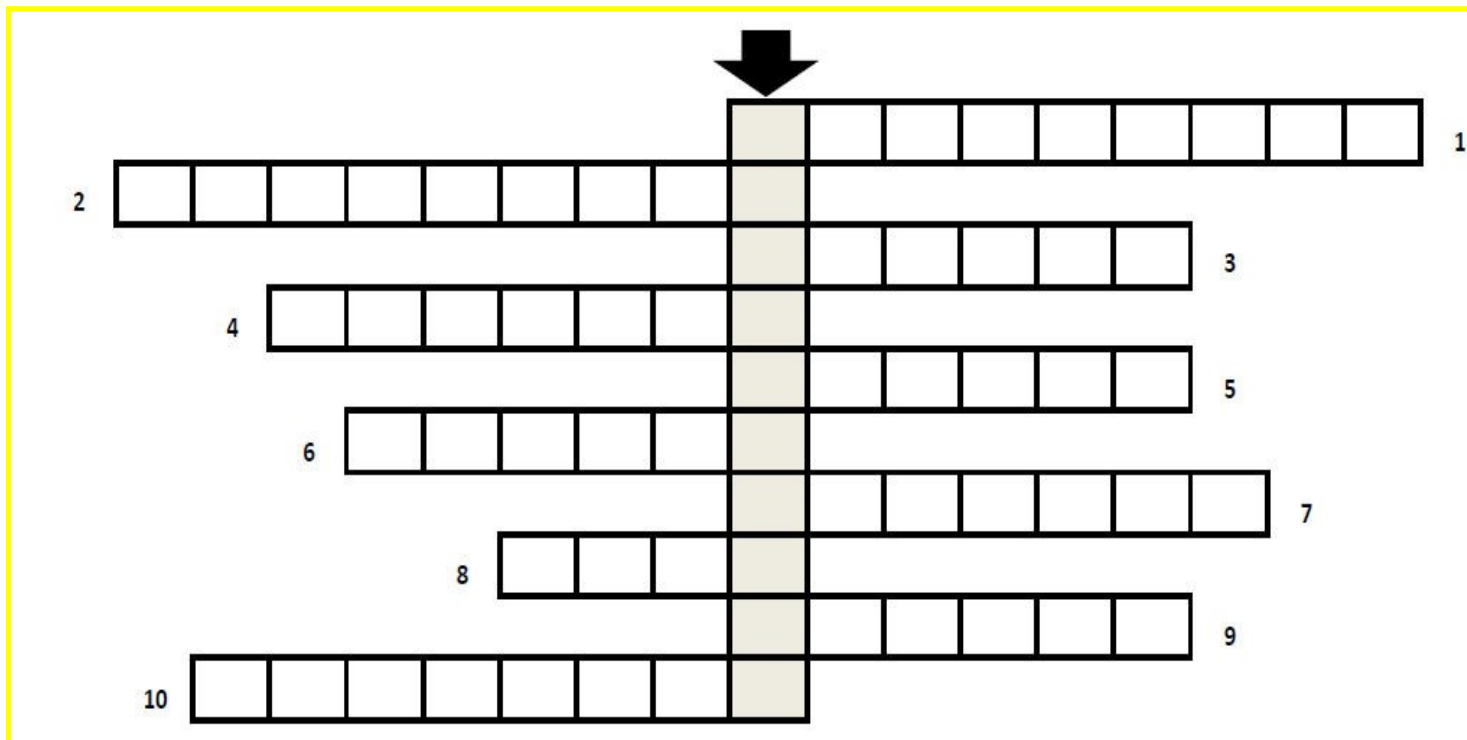
Otto Wagner, delegat del CIM per Eslovàquia i supervivent de Mauthausen, va morir al gener de 2017 a la edat de 92 anys. Otto ja no participava a les reunions del CIM des de feia anys, però els qui el van conèixer des de fa més de 20 anys, valoraven la seva calma i el seu humor.

Otto havia estat membre de l'equip financer del CIM des de feia molts anys. Amb ell no perdem només un company dels de sempre sinó també la darrera persona de contacte del CIM a Eslovàquia. Otto romandrà al nostre honorable record per sempre.

ACRÒSTIC TEMÀTIC N° 14

(David Domènech)

Situa correctament en horitzontal totes les definicions i descobriràs en la línia vertical el nom d'un camp de concentració. Era situat a Alemanya, molt a prop del riu Elba i de la ciutat d'Hamburg.

HORITZONTALS

1. Ciudad alemana donde se llevaron a cabo los juicios contra los altos cargos nazis por iniciativa de los aliados.
2. Nombre de la fuerza aérea alemana en la II Guerra Mundial.
3. Partido fascista ultranacionalista croata que llegó al poder en 1941.
4. Responsable médico de Auschwitz apodado el ángel de la muerte.

5. De nombre Chester W. comandante en jefe de la flota norteamericana en el Pacífico.

6. Campos alemanes provisionales donde se internaban a los soldados en el frente.

7. País anexionado a Alemania tras el asesinato de su canciller en 1938.

8. Nombre del cementerio estadounidense en Luxemburgo donde está enterrado el general Patton.

9. Poder o facultad que se da a alguien para ir a desempeñar algún cometido.

10. De origen japonés, nombre dado a los pilotos suicidas.

SOLUCIONS N° 13

HORITZONTALS: 1.-Bomba 2.-Hache 3.-Rommel 4.-Danzig 5.-Elba 6.-Hamelin 7.-Blum 8.-Mengele 9.-Levi 10.-Tifus 11.-Estonia 12.-Marrón

VERTICALS: 1.-Bergen-Belsen

**Ajuntament
de Barcelona**

**Diputació
de Barcelona**

LOTRANS

**AJUNTAMENT DE
Vilanova i la Geltrú**

**Ajuntament
de Santa Coloma
de Gramenet**

Obra Social
Fundación "la Caixa"

**AJUNTAMENT
VILAFRANCA
DEL PENEDES**